

Роман МАТІЇВ
Данило МАТІЇВ

Маленька церковця

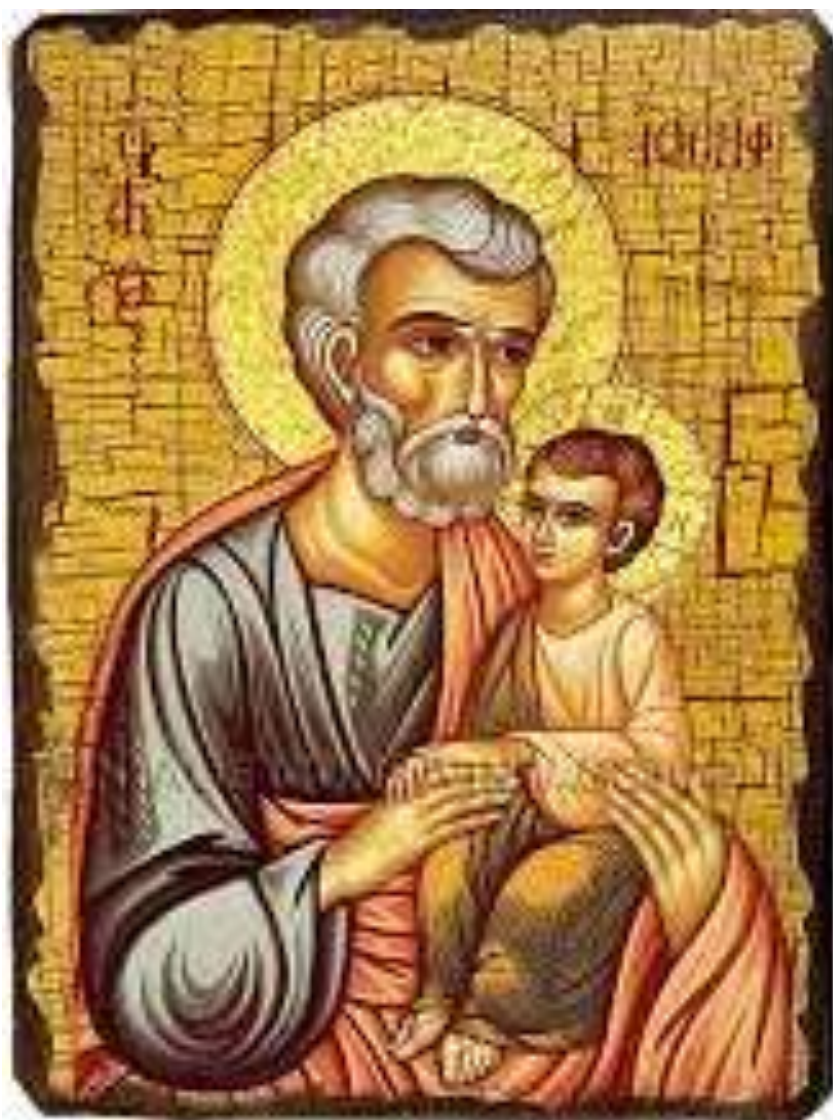
С. Вигівка
(сторінка історії
християнства в Україні
XIX–XXI століть)

Вигівка-1909 рік

*В Шематизмі Львівської архієпархії
за 1912 рік значиться: «Примітка: На присілку
Веговка, єсть богослужевна каплиця
св.Іосипа Обручника, благ. 1909 р».*

Св. Йосиф, Обручник Пресватої Діви Марії, був опікуном і вихователем Ісуса Христа. Йосиф шанував Марію і загалом у Ній життя! Приймав Таємницю втілення серцем, хоч не міг осмислити розумом... Був близько Бога, старанно виконував Боже Право і свої щоденні обов'язки, просто виконував завдання, яке задав йому Бог, був добрим чоловіком і батьком, перебуваючи весь час із Непорочною.

*Неділя на Різді — Пам'ять св. і праведних
Йосифа Обручника, Давида царя і Якова,
поплоті брата Господнього. Тис 2, Єв. 5*

ПЕРЕДМОВА

Поруч нашої старенької церкви, кожного разу відчуваю тепло намоленого місця, спокій і піднесення. Зародилася потреба дізнатися її історію, пізнати силу християнської віри, що міститься у цій маленькій дерев'яній споруді, яка тягнеться своїми хрестами до неба.

В інтернет-виданні “Дерев'яні церкви Західної України” (<http://decerkva.org.ua/fra/>) згідно Каталогу “Дерев'яні церкви Івано-Франківської обл. збудовані до 1989 року” значиться 468 церков. У цьому списку церкви в селі Вигівка немає. Також вона не внесена до каталогу про с. Коростовичі, де була збудована в 1879 році і передана в 1909 р. містечку Новий Мартинів на присілок Вигівка як богослужебна каплиця, згодом була добудована і освячена.

У Шематизмі Львівської архієпархії, де є списки духовенства та церковних інституцій Львівської греко-католицької архієпархії, що друкувалися упродовж 1832–1944 років за 1931–1932 роки зазначено: «В прис.[ілку] Вигівка церковця св. Йосифа Обручника, дер.[ев'яна] 1910.».

Лише 68 років лунало в храмі на Вигівці Боже слово та щира молитва парафіян, 26 років із них церква була безмовною покровою, захистом Божим для вигівчан від більшовицького безбожжя та атеїзму. І коли в 1989 році «товариші» з москви дозволили відкрити церкву, то ясно, що тільки російську православну. Після довгих ходінь вірних греко-католиків по партійних та райкомівських кабінетах, 15 жовтня 1991 року була зареєстрована релігійна громада (парафія) Української греко-католицької церкви села Вигівка Галицького району Івано-Франківської області.

Прадідівська віра повернулася.

Все це спонукало авторів вивчити і описати історію маленької церковці Йосипа Обручника с. Вигівка в контексті історії християнства на Україні в XIX–XXI ст.

Автори не претендують на вичерпний науковий характер праці, тому щиро вдячні всім, в кого почерпнули інформацію при написанні брошури. Дякуємо за благословення о. Богдану Коцовському та парафіянам, що долучитися до збору матеріалів.

Землі, на яких зараз розташована сучасна Вигівка, належали містечку Мартинів. Про його існування дізнаємося із середньовічних джерел. 30 січня 1470 року суддя земський галицький Ігнат з Кутища, підсудок земський галицький Миколай Сенявський підтвердили у судовій книзі Галича запис Ельжбети зі Жмигроду – доньки кам'янецького старости Теодорика з Бучача. За ним вона продала дві третини прав власності на Мартинів, третину подарувала Яну Кóлі («Старшому», помер 1472 р.) з Далейова – підкоморію (лат. «*succamerario*») галицькому.

31 серпня 1607 року в містечку було утворено парафію РКЦ, першим плебаном став ксьондз Ян Самборчик. Привілей на її заснування надав дідич містечка та належних до нього сіл Миколай Станінський.

Вигівка постала, як і інші слободи, досить пізно, аж у 2-й пол. XVII ст. (точної дати виникнення не зафіксовано). Уперше історичні джерела згадують про Вигівку як поселення у зв'язку з діяльністю на західній Рогатинщині у 1698 р. повстанського загону Скребети. Присілок засновано на місці оселі охоронців лісів та лісорубів, що належали дідичам Нового Мартинова. Майже до початку XX ст. Вигівка перебувала під патронатом власників Нового Мартинова. Після відокремлення змінилося і ставлення жителів до рідного села. Виникла потреба в своєму духовному центрі.

Церква святого Йосипа Обручника побудована у північній частині села силами громади у 1910 р. з матеріалу розібраного храму в с. Коростовичі.

За матеріалами Вікіпедії село Коростовичі вперше згадується 1444 року в актових книгах Галицького суду. За королівською люстрацією (тобто описом державних, королівських володінь) 1565 року в селі налічувались 16 господарів, 9 загородників і піп (священник). Отже, була й церква. Про неї, на жаль, ми не маємо жодної інформації,

Про існування церкви свідчить австрійська карта 1824 року:

(<https://pik.net.ua/2021/01/24/prykarpattya-na-davnih-mapah-ta-planah-misto-burshtyn-foto/>) Liesganing: **Königreich Galizien und Lodomerien** (Wien, 1824 p.)

Вивчаючи історію церков сусідніх сіл Слобода та Куропатники, дізнаємося цікаві історичні факти.

До наших днів збереглася дерев'яна церква в селі Куропатники що за 3 км від с. Коростовичі. У 1668 році в селі вже була церква Св. Параскеви. Про це свідчить вкладний напис на "Тріоді" (Тріодь (грец. *Τριώδιον* – трипіснець) – богослужбова книга для перед- і повеликоднього часу церковного календаря.

Ймовірно, ця дерев'яна церква розташовувалася на місці теперішньої або дещо східніше (там, де сьогодні стоїть новозведений мурований храм). Дерев'яна церква, що дійшла до сьогодні, вибудувана у 1888 році стараннями пароха о. Антона Білінкевича. Була парафіяльною. Ми маємо для порівняння світлин: церква і дзвіниця (не збереглася) у 1920-х рр. Автор фото невідомий .

Фото 7. 07. 2013, Ігор Пунда.

Збереглася до наших днів дерев'яна церква в селі Слобода. В історії дерев'яної церкви Св. Івана Богослова фігурують 1870 рік, а також 1896 рік.

Вітварем орієнтована до південного сходу. Ризниця при східній стіні вітваря добудована пізніше. Дерев'яна дзвіниця розташована на захід від церкви.

Зовнішній вигляд церкви тривалий час був незмінний.

Фото 1910-х років, автор Marcin Szukala.

Була філією парафіяльної церкви в Коростовичах.

Філіальна церква в римокатолицтві – це церква, що входить до складу певної парафії, але не є її головною церквою (т. зв. парафіяльною церквою).

Зазвичай такі церкви містяться в невеликих місцевостях, віддалених від парафіяльної церкви значною відстанню. В них не відправляють щоденних служб та більшості урочистих літургій на великі релігійні свята. На недільні служби приїжджають священники з материнської парафії. Через це функції та будівлі філіальних церков зазвичай є меншими, ніж у парафіяльних. Існування філіальних церков зумовлене зручністю для мешканців місцевості, які не повинні регулярно долати далекий шлях до головної церкви парафії.

(https://uk.wikipedia.org/wiki//Філіальна_церква)

З цієї інформації можна зробити такі висновки:

- ✓ В селі Коростовичі, в тому чи іншому вигляді, церква існувала в 1565 році, оскільки знаємо із матеріалів люстрації, що там жив піп;
- ✓ Церква точно існувала у 1824 році (свідчить карта), 1870 та 1896 роках, оскільки церкви Св. Івана Богослова у Слободі була філіальною парафіяльною церкви в Коростовичах.
- ✓ У шематизмі Львівської архієпархії – списки духовенства та церковних інституцій Львівської греко-католицької архієпархії, що видавалися упродовж 1832–1944 років за 1903 рік читаємо: “7 КОРОСТОВИЧЪ С. П. Ц. Св. Романа и Давида, дер. кан.[онічна] виз.[итація]. 1879 р. обез. в Днѣстрѣ.” (*Документ 1*).
- ✓ Таким чином, внаслідок різних об’єктивних і суб’єктивних причин упродовж декілька століть, зокрема, з 1565 року до 1909 року, очевидно, існувало кілька дерев’яних церков.

У 1905–1909 роках у селі Коростовичі звели нову муровану церкву.

Хто погодив в 1909 році передачу матеріалів старої церкви (1879 р.) для Вигівки, на яких умовах, як перевозили, хто тоді будував – наразі невідомо?

Проте в шематизмі Львівської архієпархії за 1912 рік значиться: “Примітка: На присілку Веговка, єсть богослужбна каплиця св. Іосипа Обручника, благ. 1909 р.”. (Документ 2)

Яку ж культову споруду маємо на увазі, коли кажемо каплиця, капличка? За цією назвою – ‘невелика молитовна будівля або ж церква без вітваря’. Саме остання обставина суттєво відрізняє її від церкви, адже через відсутність вітваря – підвищеної частини храму, де відбувається священнодійство, каплиці є функціонально обмеженими. Традиційно їх споруджували на цвинтарях, біля святих місць, на місцях чудотворного явлення, у пам’ять про важливі події релігійного або державно-суспільного життя, на виконання обітниць тощо. Про це є багато свідчень в історико-етнографічних працях, публіцистиці, художній літературі. Неважко помітити, що у науково-популярних текстах слова церква та каплиця часто уживаються поряд, у межах одного контексту,

Пам’ятки дерев’яної сакральної архітектури творили, здебільшого, народні майстри, але це були найкращі з них. Традиції й тонкощі будівництва не занотовувались, а передавались як фольклор – усно, як настанови від старшого покоління молодшому.

Церква ще будувалася, не мала вітваря, але була освячена як богослужбна каплиця і парох села Новий Мартинів подав її для внесення у сторінки шематизму.

Українська церква – це повна чесність. Що ви бачите зовні, то ви бачите всередині... Все йде з повагою до матеріалу, до текстури, до способу його складування. Українська церква має мінімально необхідний декор: якась насічка, кілька шестилисників, хрестик десь, мотузочки. Це дуже ненав’язливо, з величезним смаком і пошаною до матеріалу зроблено.

Дерев’яна, тризрубка. До вітваря прилягає дияконник, що виступає за центральний зруб. Ораторіум – двоярусний, типу четверик на четверику (різні за розмірами). Піддашся нижнього

ярусу переходить у трискатний дах притвору і вівтаря. Центральний четверик увінчує невелика шатрова баня. Храм зберіг риси галицької дерев'яної культової архітектури другої половини XVIII ст.

На завершення 1909 року церква була добудована і освячена в 1910 році, як церква Йосифа Обручника (*Документ 2*).

В шематизмі Львівської архієпархії за 1931–1932 роки (*Документ 3*) зроблено запис:

«12) Мартинів новий, ц. св. Николая, дер.[ев'яна] 1889. В прис. Вигівка церковця св. Йосифа Обручи, дер. 1910.

Патр.[он]: Марія гр. Дідушицька у Львові.

Парох: о. Осип Дикий, кр. відз., вд.

Душ: з прис. Вигівка грк. 1113...»

В мирі і злагоді розбудовували свою церкву вигівчани. Достойними християнами виховували сім'я і церква нові підрастаючі покоління. Та ворог був уже поруч.

Навесні 1944 року, витісняючи німецькі гітлерівські війська, на терени Західної України вступила радянська армія. 27 липня 1944 року вона зайняла Львів, і вже невдовзі вся Галичина знову, як після 1939-го, опинилася під радянською окупацією.

Українська Греко-Католицька Церква завжди була ціллю знищення, перш за все тому, що мала виразне національне обличчя, плекала українців як націю, давала народу відчуття гідності та сили до спротиву, утверджувала думку, що Україна була, є і буде.

1 листопада 1944 року у Львові, у віці 79 років, помер митрополит Андрей Шептицький. Його понад 40-річне служіння стало цілою епохою для Греко-Католицької Церкви та українців Галичини. Митрополичий престол обійняв Йосип Сліпий, який ще у грудні 1939 року був призначений помічником і наступником Андрея Шептицького.

**Митрополит Андрей
Шептицький**

**Верховний Архієпископ
Йосиф Сліпий**

Велична і популярна в народі постать митрополита Андрея стримувала радянський режим від відвертих репресій проти Церкви.

У плані НКВС УРСР від 8 лютого 1945 року йшлося: “Греко-Католицька Уніатська Церква у тому вигляді, у якому вона існує, є чужою нам по впливу легальною резидентурою Ватикану та активно діючою українською націоналістичною організацією. З огляду на це, треба взяти напрям на цілковиту ліквідацію уніатів на нашій території і на відрив Греко-Католицької Церкви від Ватикану з ціллю воз’єднання її з Православною Церквою в Радянському Союзі”.

За вказівкою кремля, до кампанії “воз’єднання” уніатів долучилося і вище православне духовенство. Із закликом до греко-католиків переходити на православ’я звернувся новообраний московський патріарх Алексій Сіманський.

Під тиском кремля – за наполяганням отця Гавриїла Костельника і єпископа РПЦ Макарія, у середині грудня 1945 року було ухвалене рішення про проведення «єдиного собору» у Львові в березні 1946 року.

25 січня 1946 року цей план санкціонувала Москва. Для його реалізації до Львова була відряджена спецопергрупа НКДБ УРСР на чолі із заступником наркома, генерал-лейтенантом Дроздецьким. Делегатів на собор відбирала ініціативна група, спільно з НКДБ, із числа перевіреної агентури або лояльних до радянської влади священників.

Згідно із планом НКДБ УРСР, щоб надати «собору» видимість канонічності, передбачалося завчасно висвятити на єпископів двох його учасників – членів центральної ініціативної групи, отця Мельника та отця Пельвецького. Для цього 18 грудня 1945 року до Києва була направлена делегація греко-католицьких священників, члени якої 22 лютого «воз’єдналися» з РПЦ і брали участь у пов’язаних із хіротоніями урочистостях у Києво-Печерській лаврі.

Щоби продемонструвати братання греко-католиків із православними та вивчити реакцію населення на акцію «воз’єднання», 19 січня 1946 року у Львові отець Костельник і єпископ Макарій, за дорученням НКДБ, провели спільне освячення води на площі Ринок. Аналогічні спільні водосвяття відбувалися у Дрогобичі та Станиславові за участю отців Мельника та Пельвецького і місцевих православних священників.

8 березня 1946 року делегати «собору» одногосно ухвалили ***«відкинути постанови Берестейського собору 1596 року, зліквідувати Унію, відірватися від Ватикану і повернутися до***

нашої батьківської святої православної віри – Рускої Православної Церкви».

Наступного дня були затверджені наперед зредаговані органами НКГБ телеграми на адресу Сталіна, Хрущова, голови Верховної Ради УРСР Гречухи та патріарха Алексія.

Собор пройшов у строгій відповідності до наперед складеного плану. Єдиною несподіванкою став виступ отця Василя Лесюка із села Ражнів, який запропонував вважати собор тільки попередньою нарадою і не виносити остаточних рішень щодо переходу на православ'я. Втім, ніхто більше не відважився його підтримати. Невдовзі після собору отець Лесюк був заарештований.

10 березня 1946 року, у першу неділю Великого посту, яка називається Неділею Православ'я, у катедральному храмі Святого Юра у Львові відбулося урочисте богослужіння та публічне проголошення ухвал «собору». Учасники «собору» «возз'єдналися» з РПЦ там-таки на місці. Рядові священники повинні були канонічно оформити свій перехід у православ'я, звернувшись із відповідною заявою до православних єпископів або уповноважених ними деканів. Тільки після цього вони могли отримати реєстрацію в уповноваженого ради у справах РПЦ. Ті, хто відмовлявся від «возз'єднання», змушені були полишати парафії: у кращому разі, на них чекала низькооплачувана світська праця, у гіршому – табори чи заслання.

Львівський псевдособор 1946 року ознаменував початок понад 40-річного хресного шляху українських греко-католиків. Репресії проти духовенства і вірних, розпочаті в межах “возз'єднавчої” спецоперації, тривали й надалі, перемелюючи у своїх жорнах сотні й тисячі доль.

Детальніше за посиланням: <https://ugcc.ua/data/lvivskyy-psevdosobor-1946-roku-istoriya-spetsoperatsiy-russkogo-mira-4781/>

Щоб зберегти церкву парафія села перейшла у православ'я, російську православну церкву. Богослужіння почали здійснюватися за православними канонами,

Нові випробування для вірян радянська влада принесла на Вигівку з приходом до влади Микити Хрущова.

Упродовж 1957–1964 рр. було прийнято чимало постанов партійних комітетів різного рівня, спрямованих на поліпшення

атеїстичного виховання населення. Вони містили в собі цілком справедливі вказівки на необхідність природничо-наукової освіти мас, якісного оновлення змісту культурно-освітньої роботи

За допомогою засобів масової інформації в суспільній свідомості спеціально формувався перенасичений чорною фарбою стереотип віруючого – малописьменної, обмеженої людини, яка непроникною стіною відгородилася від барвистої радісної дійсності. Показово, що ця тональність домінувала дуже довго – загалом майже чверть віку. На початку 1960-х років розпочалася кампанія зі знищення

придорожніх хрестів та капличок. Лише за 1961 рік і перше півріччя 1962 року у Станіславській області (нинішній Івано-Франківській) було знищено 4000 хрестів і 250 каплиць. В такий спосіб планувалося очистити народну пам'ять від т. зв. “релігійних пережитків”.

Закриття церков здійснювалося з такою інтенсивністю, що це наштовхувало на думку про наявність конкретного, притім дуже напруженого плану. Адже лише протягом другого півріччя 1961 року в країні було знято з реєстрації 850 православних церков.

Пошуком причин для цього місцеві органи влади, як правило, себе не надто утруднювали. Нею, скажімо, могло стати:

- “невдале” розташування храму... щодо кінотеатру, відвідувачам котрого могло завадити калатання дзвонів.
- “звернення трудящих” із проханням закрити храм,
- встановлення високої орендної плати та фінансові зобов'язання за користування культовим приміщенням,
- перепони із призначенням священиків та звинувачення їх у порушенні законодавства (що дозволяло зняти їх із реєстрації та звільнити зі штату),
- «самоліквідація» релігійних об'єднань унаслідок виходу із «двадцятки» її членів і відмови місцевої ладі зареєструвати нові. При цьому вихід, як правило, був наслідком інтенсивної індивідуальної «обробки» людини або члена її родини.
- територіальна близькість релігійного товариства того ж культу також могла стати підставою для закриття церкви — віруючих “з легкістю неймовірною” направляли в сусіднє село чи місто, до яких добиратися, особливо людям похилого віку, було не так легко.

За цією ж формулою 7 червня 1963 року була знята з реєстрації

Івано-Франківська обласна державна адміністрація
ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
вул. Сагайдачного, 42 а, м.Івано-Франківськ, 76006 Тел. (0342) 54-90-77, факс 54-90-77
E-mail: arc@iue_iu@arcib.gov.ua \Web: http://iue.gov.ua Код ЄДРПОУ 03494623

07.11.2024 № 33/05-09
На заяву від 25.10.2024

АРХІВНИЙ ВИТЯГ

з протоколу № 11 засідання виконавчого комітету
Галицької районної Ради депутатів трудящих
від 07 червня 1963 року.

Рішення № 179.

«Про зняття з реєстрації релігійних громад».

В зв'язку з тим, що релігійні громади сіл Сілець, Воскресінці, Слобода, Вигівка, Обельниця, Куничі, Григорів, Журавенка, Яблунів, Медуха, Підшумлянці, Старі Скоморохи приєдналися до релігійних громад інших сіл, виконавчий комітет районної Ради депутатів трудящих

вирішив:

1. Зняти з реєстрації релігійні громади в селах ... **Вигівка**, ...
2. Дозволити релігійним громадам перенести культове майно в ті церкви, які використовують релігійні громади, що об'єдналися.
3. Поручити завідувачому фінансовим відділом тов. Романіву М. І. вилучити матеріальні цінності і реалізувати їх згідно існуючого положення.
4. **Вивільнені культові приміщення використати в селах:**
... **Вигівка - на добудову сільського клубу**
5. Просити виконком обласної Ради депутатів трудящих затвердити дане рішення.

Голова виконавчого комітету районної Ради депутатів трудящих /Підпис/ /М. Рушак/

Секретар виконавчого комітету районної Ради депутатів трудящих /Підпис/ /А. Поліщук/

Підстава: Р-1813, оп. 1, спр. 325, арк. 53, 65, 66, 80.

В. о. директора архіву

Л. С. Харук

Головний спеціаліст

І. І. Вількович

Вірних було прикріплено до церкви Воздвиження Чесного Хреста у місті Бурштині.

Саму церкву мали використати як будівельний матеріал, але мешканці села занесли в церкву кілька шкільних парт і заявили, що будуть використовувати «приміщення» як шкільний склад.

Суцільним потоком ішли в різні інстанції скарги і ходаки. Тривалі роки віруючі просили дозволу відновити богослужіння у

своїх церквах. Нині вже не можна сказати, скільки нервів було спалено в цій виснажливій війні, скільки коштів витрачено в чолобитних мандрах по інстанціях, скільки пооббивано казенних порогів... Одначе все це кінчалося безрезультатно. Прохання й жалоби віруючих, серед котрих було немало інвалідів війни, солдатських вдів, ветеранів праці, осідали на довгих полицях.

Тепер, щоб здійснити чин похорону, мешканці села змушені були привозити священика з Бурштина, Відправу здійснювали не в церкві і, навіть, не на церковному подвір'ї, а тільки біля помешкання покійника. Та і це робити не «рекомендували» бюджетникам та тим хто працював в державних установах. Боячись переслідувань часто колеги по роботі не були на похоронах де як тоді говорили «покійника хоронили з священиком».

Та ж сама категорія людей не могла відкрито взяти шлюб чи похрестити дітей, які, на диво, були всі хрещені.

Хоч паску святили в Бурштині, гаївки дітвора та підлітки водили біля своєї церкви. На Святий вечір та на Різдво ніяка нечиста більшовицька сила не могла зупинити Коляду. Дорослі і діти після святої вечері прославляли Боже Дитя, вірили що разом із вечірньою зіркою зійде нова Україна з прадідівською християнською вірою. І будуть вони вільними: ДЕРЖАВА і ВІРА. Не відокремлені, а єдині.

В Україні протягом цієї кампанії було закрито 3983 православних храми тобто 46 відсотків діючих тут раніше православних церков.

Жодної православної церкви, відібраної в ті роки, не було повернено віруючим. Нове покоління прийшло на зміну своїм батькам, перш ніж соціально-політична атмосфера у країні змінилася настільки, що 1987-го першою за ці довгі роки на Україні дістала дозвіл на припинену діяльність православна громада в місті Дніпродзержинську.

Під час горбачовської перебудови деформація релігійної сфери, закладена партійно-радянською політикою, почала усвідомлюватися як старими, так і новими українськими елітами. Водночас, як справедливо зазначає український релігієзнавець Віктор Єленський, “деякою мірою стосовно релігії в радянському суспільстві на певному етапі “перебудови” було досягнуто того консенсусу, який виявився недосяжним у питаннях суспільно-політичного устрою, економічного ладу, міжетнічних відносин. Релігійні зміни цілком вкладалися в рамки констатуючої формули реформ (“Так жити не можна!”), зміст,

напрями, масштаби, динаміка й гранично можлива соціальна ціна яких лишалися нез'ясованими”.

В квітні 1989 року прийшов «дозвіл із Москви» відкрити на Вигівці церкву і зареєструвати громаду РПЦ (*Документи 5–7*).

У 1989 р. відреставрована громадою церква святого Йосипа Обручника була відкрита (освячена) для богослужіння.

Парохом на парафії став отець Богдан ДЕМКІВ.

Молодь з радістю брала шлюб в своїй церкві. На світлині чин вінчання проводить священник отець Богдан Демків. Вінчаються Іван Бойко і Марія Якимів (28 квітня 1990 р.)

Невипадково ще до проголошення незалежності

України депутати Верховної Ради ухвалили Закон “Про свободу совісті та релігійні організації” (23 квітня 1991 р.), яким серед першочергових завдань визначалося “подолання негативних наслідків державної політики щодо релігії і церкви”, що, власне, свідчило про засудження радянської церковної політики.

Внаслідок політики демократизації у другій половині 1980-х, яку проводив у СРСР Михайло Горбачов, греко-католики більше не бажали миритися з несправедливістю щодо своєї рідної Церкви. Провісником легалізації УГКЦ стало оприлюднення заяви про вихід з

підпілля групи священників (23 осіб) і вірних під керівництвом владики Павла Василика, датованої 4 серпня 1987 року. Упродовж 1988–1989 років було зібрано близько 120 тисяч підписів. під заявою щодо офіційного визнання УГКЦ.

У травні 1989-го в центрі Львова, біля колишнього монастиря кармелітів босих, греко-католицькі священники розпочали щонеділі служити Літургії.

Того ж року відбулася безпрецедентна акція голодування греко-католиків на Арбаті в Москві. Її розпочали єпископи Павло Василик, Софрон Дмитерко і Филімон Курчаба в приміщенні Верховної Ради СРСР 18 травня 1989 року.

З огляду на внутрішній та зовнішній тиск радянська влада була змушена визнати права УГКЦ, і 28 листопада 1989 року (перед зустріччю Івана Павла II з Горбачовим 1 грудня 1989 р.) вийшла заява Ради у справах релігій при Раді міністрів УРСР, згідно з якою греко-католики отримували право на заснування й реєстрацію громад, користуючись «усіма правами, встановленими законом для релігійних об'єднань в УРСР».

Вигівську парафію було зареєстровано як УГКЦ 15 жовтня 1991 року. Номер запису: 11061200001001103, код ЄДРПОУ:13648085 (*Документ 8*)

В 1994 році громада завершила будівництво нового п'ятикупольного цегляного храму і частина обладнання старої церкви використовується у храмі верховних апостолів Петра і Павла.

21 липня 2024 року Митрополит Володимир здійснив візит до села Вигівка, Бурштинського протопресвітеріату, де освятив новий престіл у храмі св. апп. Петра і Павла.

Храм Йосипа Обручника зі середини: вигляд, значення і призначення всього, що в ньому є на даний час.

Чи думали колись про те, чому наші храми виглядають саме так, як виглядають? Пригадайте Книгу Чисел, де Господь дає детальну „інструкцію“, як повинен виглядати храм? Кожен елемент, увесь вигляд, розміщення різних елементів і навіть їхній колір – все має свою логіку.

Божественну Літургію. Свята Трапеза або Престіл має бути посвячена Архидіаконом через вкладення мощів у нього і помазання його святим миром.

На Престолі є ковчег у формі малої церковці, або гробу Спасителя, так званий кивот, у якому зберігається Пресвята Євхаристія. На Святій Трапезі побіч Святого Євангелія стоїть ще хрест — знаряддя, на котрому поніс страшну смерть Спаситель. За Престолом стоїть семисвічник і хрест

Вівтар або Святилище — головна частина храму. Саме в цьому місці приноситься Безкровна Жертва Нового Завіту.

Найважливішим у святилищі є **Святий Престіл або Свята Трапеза**, що символізує самого Христа Спасителя, який сидить на Небесному Престолі. Свята Трапеза — це чотирикутний і рівнобічний стіл, який стоїть посередині святилища. На ньому священник відправляє

Храм відділений від святилища іконостасом, який розміщений на підвищенні – солеї (піднесена на 1—3 чи більше сходинок частина підлоги перед іконостасом у православному храмі.

Царські ворота прикрашаються зображеними на них іконами: **Благовіщення Пресвятої Богородиці і чотирьох євангелістів**, тобто апостолів, які написали Євангелія: Матфея, Марка, Луки та Іоана. (В 1993 році царські ворота були використані в іконостасі церкви верховних апостолів Петра і Павла) Над царськими воротами, як правило, розміщується ікона Тайної вечері.

Праворуч від царських воріт завжди розміщується ікона **Спасителя**, а ліворуч від царських врат – ікона **Божої Матері**.

Посередині храму стоїть **тетрапод** — чотирикутний столик, на якому розміщені хрест, ікона, а по боках — свічі. При ньому відправляють Святі Тайни Хрещення та Вінчання, парастаси, панахиди, акафісти і різні чини освячення та благословення.

На стінах храму зображені ікони чи епізоди зі Старого і Нового Заповітів, а також постаті мучеників, святих дів, подвижників, які у свій час своїм життям свідчили відданість Господові.

Перед іконами та аналоями стоять підсвічники, на які вірні ставлять свічки. Плащаниця (грец. *Επιτάφιος*) — полотно великого розміру із зображенням Ісуса Христа, що лежить у гробі . У православному обряді платниця Ісуса Христа виноситься й виставляється на середині храму під час богослужіння

Страсної п'ятниці та Великої суботи.

НАША ЦЕРКВА вистояла у лихоліття першої і другої світової війни. Зараз під час російської агресії її хрести відвертають від парафіян ворожі дрони та ракети, а миряни моляться за збереження своєї святині. Наш вічний ворог був і є ворогом всього українського

Президент України Володимир Зеленський в інтерв'ю СBN 12 грудня 2024 розповів про знищення росармією в Україні храмів як внаслідок обстрілів, так і підпалів. «Вони зруйнували близько 700 церков. Атакували бомбами, ракетами. А там, де вони заходили на територію нашої держави, просто підпалювали», - зазначив глава держави.

Ще рік тому ситуація була іншою:

РЕЛІГІЙНІ СПОРУДИ

постраждали від обстрілів та пограбування внаслідок повномасштабного вторгнення Росії в Україну

І Р С Інститут релігійної свободи

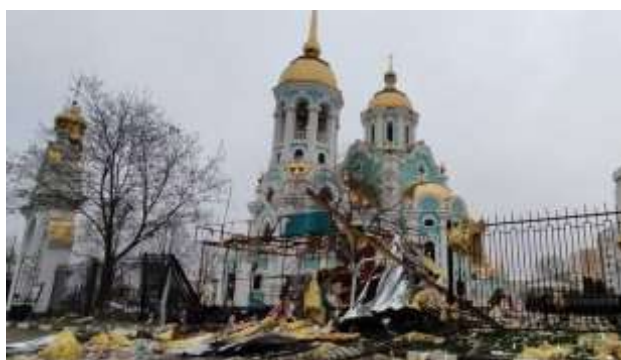

«Росіяни вбили 50 священнослужителів - вбили по різному. Є всі докази, як вони їх катували. За що вони їх катували? Тільки за те, що вони «повинні» були служити патріарху Кирилу (патріарх Московський, предстоятель Російської православної церкви Кирило) та їхній церкві, а священик служить людям та Богу», - каже президент, - «Тобто всюди, де вони заходили на наші території, вони знищували школи та церкви. Просто, щоб не залишилося жодного сліду» (<https://ua.news/ua/ukraine/zelenskij-rozpoviv-skilki-vbito-svyashhennikiv-ta-zrujnovano-tserkov-vid-pochatku-vijni>).

Фотосвідчення:

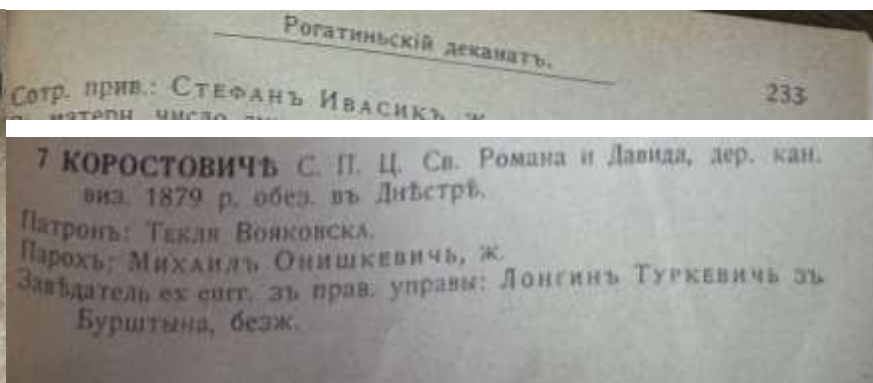
Вид на зруйнований Богородицький скит Святогірської лаври на Донеччині, 6 травня 2023 року. Фото: Yan Dobronosov/Global Images Ukraine via Getty Images

Мешканці Вигівки постійно моляться за своїх захисників, активно донатять та збирають допомогу на ЗСУ.

Документ 1.

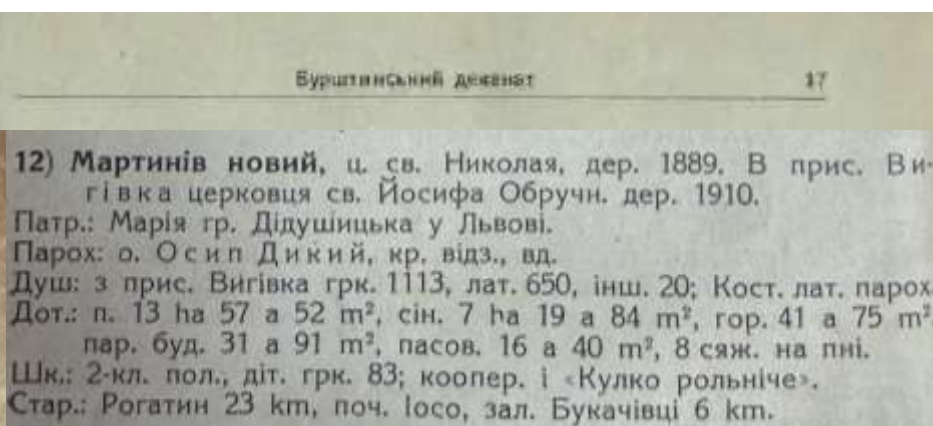
7 КОРОСТОВИЧЪ С. П. Ц. Св. Романа и Давида, дер. кан. виз. 1879 р. обез. вѣ Днѣстрѣ.

Патронъ: Текля Вояковска.

Парохъ: Михайлъ Онишкевичъ, ж.

Завѣдатель ех ситг. зъ прав. управы: Лонгинъ Туркевичъ зъ Бурштына, безж.

Документ 2.

12) Мартинів новий, ц. св. Николая, дер. 1889.

В прис. Вигівка церковця св. Йосифа Обручи, дер. 1910.

Патр.[он]: Марія гр. Дідушицька у Львові.

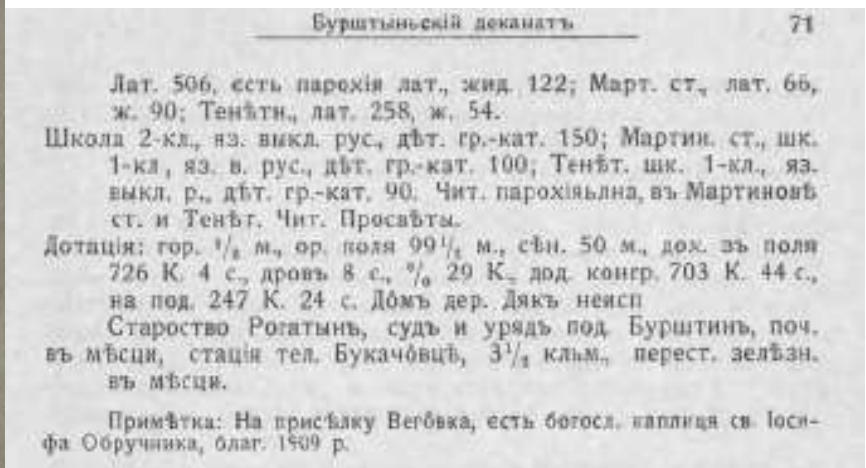
Парох: о. Осип Дикий, кр. відз., вд.

Душ: з прис. Вигівка грк. 1113, лат. 650, інш. 20;

Документ 3.

Примітка: На присілку Веговка, єсть богослужєбна каплиця св. Іосипа Обручника, благ. 1909 р

Документ 4.

АРХІВНИЙ ВИТЯГ

з протоколу № 11 засідання виконавчого комітету
Галицької районної Ради депутатів трудящих
від 07 червня 1963 року.

Рішення № 179.

«Про зняття з реєстрації релігійних громад».

В зв'язку з тим, що релігійні громади сіл Сілець, Воскресінці, Слобода, **Вигівка**, Обельниця, Куничі, Григорів, Журавенка, блунів, Медуха, Підшумлянці, Старі Скоморохи приєдналися до релігійних громад інших сіл, виконавчий комітет районної Ради депутатів трудящих вирішив:

1. Зняти з реєстрації релігійні громади в селах ... **Вигівка**, .
2. Дозволити релігійним громадам перенести культове майно в ті церкви, які використовують релігійні громади, що об'єдналися.
3. Поручити завідуючому фінансовим відділом тов. Романіву М. 1. вилучити матеріальні цінності і реалізувати їх згідно існуючого положення.
4. **Вивільнені культові приміщення використати в селах: ... Вигівка - на добудову сільського клубу**
5. Просити виконком обласної Ради депутатів трудящих затвердити дане рішення.

С Л У Ш А Л И :

Представление исполкома Ивано-Франковского областного Совета народных депутатов № 13-100/7-252 от 17.03.89 г. и предложение Совета по делам религий при Совете Министров Украинской ССР № 644 от 06.04.89 г. о регистрации религиозного общества Русской православной церкви и открытии молитвенного здания в селе Выговка Галичского района Ивано-Франковской области Украинской ССР.

ПОСТАНОВИЛИ :

Зарегистрировать религиозное общество Русской православной церкви и открыть молитвенное здание в селе Выговка Галичского района Ивано-Франковской области Украинской ССР.

Выписка верна:

Член Совета

А. М. М. П.

ВХ. № 19/6-2/1
" 3 " 05 1989 р.

цех. № 978 от 24.04.89.

Генерал-поморітубань,

ДОВІДКА № 816

16

про реєстрацію голови парафіяльних зборів, парафіяльної
ради та ревізійної комісії релігійної громади

Дана довідка видана в тому, що згідно рішення Ради від _____

_____ 19__ р. про реєстрацію релігійної
громади РПЦ

яка знаходиться в с. Вилівка Галицького р-ну
(точний адрес)

зареєстровані _____

1. Голова парафіяльних зборів св. Демкіїв
Богдан Іванович
2. Голова парафіяльної ради Молозак Катерина Єр.
3. Помічник голови Ромко Михайло Іванов.
4. Скарбник Лачий Пекля Миколаївна
5. Голова ревізійної комісії Федуняк Степан Дн.
6. Член Дидик Василь Іванович
7. Член Лачетик Ігор Миколайович

З законодавством про релігійні об'єднання в УРСР вишеназвані особи ознайомлені.

Уповноважений Ради
по Івано-Франківській області

(М. М. ДЕРЕВ'ЯНКО)

• І. Шовкун 1984 р.

РЕЛІГІЙНА ГРОМАДА (ПАРАФІЯ) ВЕРХОВНИХ АПОСТОЛІВ
ПЕТРА І ПАВЛА УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ
СЕЛА ВИГІВКА ГАЛИЦЬКОГО РАЙОНУ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ
ОБЛАСТІ

Витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань на 17.12.2024 08:07:44

Код:13648085

Реєстраційний номер:11061200001001103

Дата реєстрації: 15.10.1991

Адреса: Україна, 77111, Івано-Франківська обл., місто Бурштин(пн), село Вигівка(пн), ВУЛИЦЯ ПЕРЕМОГИ, будинок 27А

Статус: зареєстровано

Керівник: Коцовський Богдан Іванович

Представник: Ткач Олег Романович

Засновник: ПАРАФІЯНИ РЕЛІГІЙНОЇ ГРОМАДИ "ВЕРХОВНИХ АПОСТОЛІВ ПЕТРА І ПАВЛА" УГКЦ СЕЛА ВИГІВКА, МІСТА БУРШТИН, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Статутний капітал: не вказано грн

Види діяльності

Основний:

- 94.91 Діяльність релігійних організацій

Контактна інформація

Телефон: 0962732465

Дані про взяття на облік

Органи статистики:

Назва: ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ СТАТИСТИКИ

Дата: 30.08.1994

Ідентифікаційний код: 21680000

Реєстр платників податків:

Назва: ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ, КАЛУСЬКЕ УПРАВЛІННЯ, ГАЛИЦЬКА ДПІ (М.БУРШТИН)

Дата: 15.10.1991

Ідентифікаційний код: 43142559

Реєстр платників єдиного внеску:

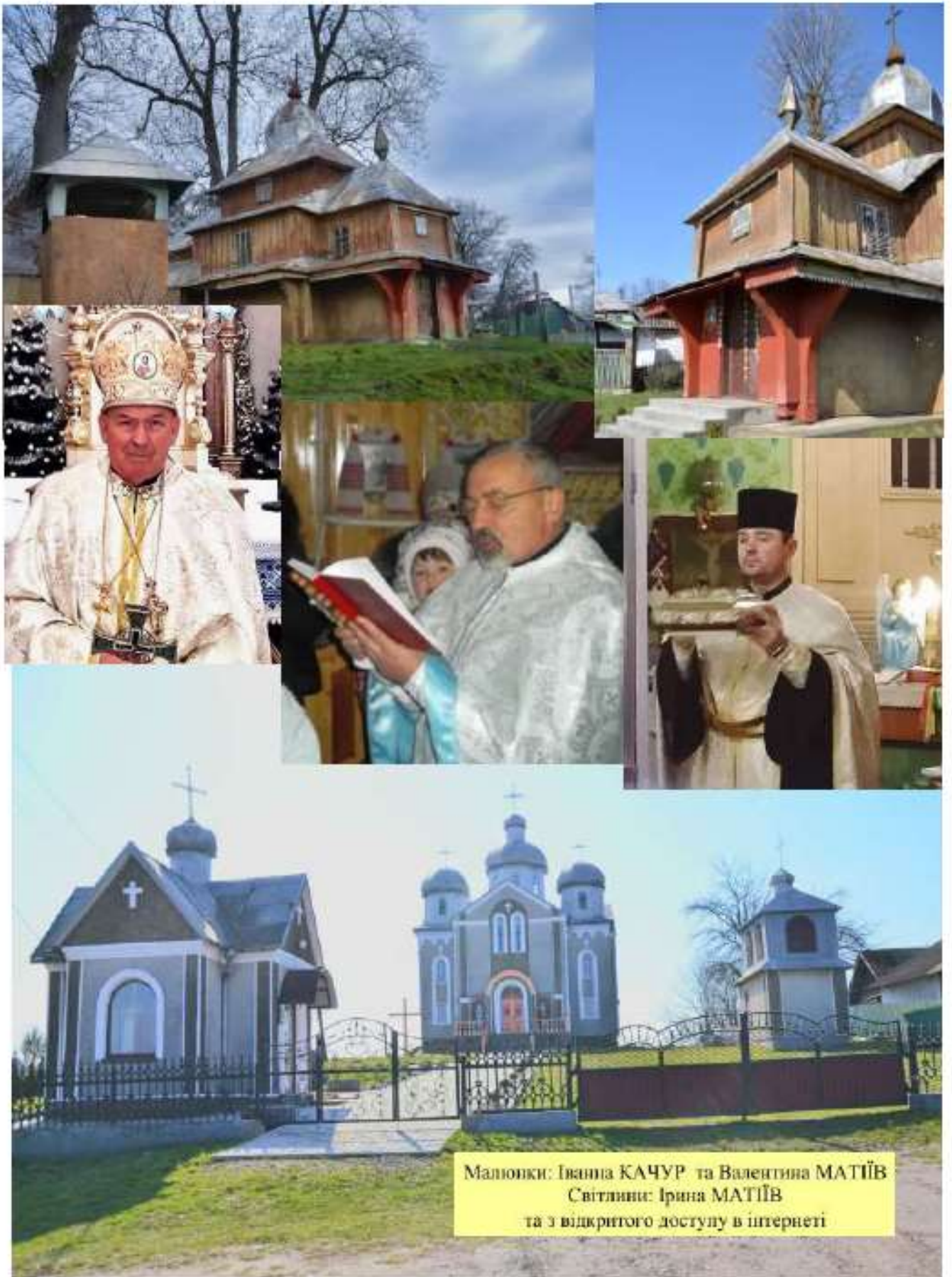
Назва: ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ, КАЛУСЬКЕ УПРАВЛІННЯ, ГАЛИЦЬКА ДПІ (М.БУРШТИН)

Дата: 29.12.2001

Ідентифікаційний код: 43142559

Список використаних джерел

1. Державний архів Івано-Франківської області. Ф. Р-1813, оп. 1, спр. 325, арк. 53,65,66,80 (копія).
2. Державний архів Івано-Франківської області. Ф. Р-338, оп.3, спр.53, арк.13,14,15,16 (копія).
3. Міста і села Галицького району: історія, пам'ятки, особистості. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2001. 784 с.
4. Статут громади міста Бурштин та села Вигівка. <https://burshtyn-rada.if.gov.ua/pro-misto/statut-gromady-m-burshtyn-ta-s-vygivka/>
5. Стратегія Бурштина до 2030 р. <https://burshtyn-rada.if.gov.ua/vidomosti-pro-misku-radu/strategiya-burshtyna-do-2030-r/>
6. Федунків З. Коштовний камінь Прикарпаття
7. Церква (архітектура). *Велика українська енциклопедія*. <https://vue.gov.ua/>
8. Karte: Königreich Galizien und Lodomerien 1:288 000. [Wien], 1824.

Малюнки: Іванна КАЧУР та Валентина МАТІЇВ
Світлина: Ірина МАТІЇВ
та з відкритого доступу в інтернеті

Українська Греко-Католицька Церква

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА АРХІЄПАРХІЯ

Визівка
2025